

زنان قلب جوامع و اقتصاد آن هستند

۲۳ مهر ۱۴۰۲

در ایران، جوامع متعددی در نزدیکی تالابها زندگی می‌کنند و زنان روستایی که اغلب به عنوان توانمندسازان توسعه شناخته می‌شوند، در حمایت از خانواده‌ها و جوامع خود نقش مهمی دارند و در عین حال تولید درآمد نیز می‌کنند. بسیاری از این زنان یا به صورت مشارکتی با همسران خود و یا به عنوان دستمزد بگیران و کارآفرینان مستقل، به کشاورزی مشغول هستند.

برنامه توسعه سازمان ملل متحد در ایران با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست در سال ۲۰۱۴ میلادی بخش جدیدی را به پروژه "حفاظت از تالابهای ایران" اضافه کردند. مولفه «مدلسازی مشارکت جامعه محلی در احیای دریاچه ارومیه از طریق ایجاد کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی» به عنوان یکی از اصلی‌ترین فعالیت‌های خود با حمایت مالی سخاوتمندانه مردم و دولت ژاپن، تلاش‌هایی را در زمینه ایجاد ارتباط میان معیشت جوامع محلی و احیای تالابها انجام داده است.

پروژه حفاظت از تالابهای ایران از طریق شیوه‌های هوشمند به اقلیم، مانند کشاورزی پایدار و متنوع‌سازی منابع درآمدی، تلاش‌های بازسازی دریاچه را پشتیبانی می‌کند تا به افزایش بهره‌وری آبیاری کمک کند. هدف، کاهش فشار بر منابع آبی کمیاب موجود دریاچه و در عین حال حمایت از معیشت جوامع محلی است. این پروژه با بیش از ۱۴ هزار کشاورز در ۲۰۲ روستای اطراف حوضه دریاچه ارومیه در حال فعالیت است.

به عنوان یک فعالیت مشارکتی، در ۴۳ روستای این حوضه، دوره‌های آموزشی توسعه فردی و ظرفیت سازی برای تنوع بخشیدن به معیشت دوستدار تالاب برگزار شد. این دوره‌ها بیش از ۱۵۰۰ نفر شرکت کننده داشت که ۸۵ درصد آن را زنان تشکیل می‌دادند. نتایج حاصل شده شامل ایجاد ۳۹ صندوق اعتباری خرد و ۲۴ گروه معیشتی بود که تحولات و پیشرفت‌های قابل توجهی را برای زنان روستایی ساکن در مجاورت تالاب‌ها ایجاد کرده است.

فریده شیرمرد زنی ۴۷ ساله است که در شهرستان عجب‌شیر واقع در استان آذربایجان شرقی زندگی می‌کند. او در دو بخش کشاورزی و غیرکشاورزی فعالیت دارد و در میان همسالانش بسیار مورد توجه است. فریده بعد از آشنایی با این پروژه و اهداف آن، به آن علاقه‌مند شد و زنان دیگر را نیز به شرکت در کارگاه‌ها و جلسات آموزشی این پروژه تشویق کرد.

منابع درآمد فریده شامل کشاورزی، تولید نان سنتی و ارائه خدمات پذیرایی برای مراسم‌ها است. طی چند بازدید، او با سایر زنان روستایی که پروژه معیشت سال گذشته در آن روستاها نیز اجرا شده بود، آشنا شد. این امر موجب ایجاد شبکه‌ای ارتباطی برای وی شد. علاوه بر این، او مهارت‌هایی را از طریق کارگاه‌های آموزشی بازاریابی و نانویی، برش رشته و پرورش گیاهان گلخانه‌ای کسب کرد.

مجریان طرح، فریده را در ایجاد صندوق خرد با مشارکت سایر زنان روستایی یاری کردند و او را به سازمان‌های دولتی ذیربط معرفی کردند تا بتواند بخشی از نیاز تولید نان سنتی را با هزینه کمتر تامین کند.

فریده گفت: "در حال حاضر تمرکز اصلی من بر تولید نان سنتی و رشته فرنگی و همچنین ارائه خدمات پذیرایی به جای کشاورزی است. برنامه من این است که با راه اندازی یک آشپزخانه مشترک با حضور زنان روستایی و با هدف ایجاد یک منبع درآمد جدید برای آن‌ها، فعالیت‌های خود را گسترش دهم. به لطف شرکت در کارگاه‌ها و مهارت‌ها و تکنیک‌های ارزشمندی که در این جلسات کسب کردم، پیشرفت‌های قابل توجهی داشته‌ام که نتیجه آن افزایش پنج برابری درآمد نسبت به قبل است."

در حال حاضر فریده با همکاری ۱۵ زن روستایی بازار خود را راه اندازی کرده است. او نان سنتی را هم از طریق فروشگاه‌ها و هم از طریق پلتفرم‌های آنلاین به قنادی‌ها در مناطق شهری عرضه می‌کند. علاوه بر این، او بر یک صندوق اعتباری خرد که برای توانمندسازی زنان روستایی طراحی شده است نظارت دارد و در راه تبدیل شدن به یک کارآفرین است. علاوه بر این، به عنوان یک چهره تأثیرگذار در جامعه خود، او به طور فعال در تلاش‌های احیای تالاب در اطراف دریاچه مشارکت دارد. او این هدف را در کار خود به عنوان یک اولویت قرار داده است مسئولیت خود می‌داند تا افراد دیگر، به ویژه زنان، را برای پیوستن به این تلاش‌های بازسازی تشویق کند و در این راه آن‌ها را یاری دهد.

برنامه توسعه سازمان ملل متحد به عنوان نهاد پیشرو در توسعه پایدار انسانی و با هدف نهایی شناخت ارزش‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی مهم تالاب‌ها و حمایت از افراد بیشتر برای داشتن زندگی بهتر از طریق احیای تالاب‌ها، این تجربه را در دو تالاب دیگر یعنی تالاب بختگان در استان فارس و تالاب شادگان در استان خوزستان تکرار خواهد کرد.